

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان

معینیت پالیسی و پلان

ریاست پالیسی و پلان

گزارش از وضعیت مهاجرین، عودت کنندگان و بیجاشدگان داخلی

جلسه استماعیه ولسی جرگه

۳۰ سنبله ۱۳۹۸

مقدمه

افغانستان یکی از کشورهای عمده "منبع مهاجرت" می باشد. هم اکنون حدود ۶،۵۰۰،۰۰۰ مهاجر افغان در سراسر دنیا زندگی می کنند ۸۰٪ این مهاجرین در کشورهای همسایه مانند ایران و پاکستان زندگی می کنند؛ در حالیکه از ۲۰٪ باقی مانده آن ۵٪ در کشورهای توسعه یافته، حدود ۴۴۸۱۱۳ نفر بعنوان مهاجرین کار در کشورهای خلیج و بقیه آن در ۷۰ کشور جهان پراکنده هستند. اعتبار از سال ۱۳۸۱ تا هم اکنون طبق آمارها در حدود ۱۰،۰۰۵،۳۸۰ افغان به کشور بازگشت نموده اند که بیشتر از چهار میلیون آنها در دوران حکومت وحدت ملی به کشور عودت نموده اند. ارقام مهاجرت افغانها در چند سال آخر نیز قابل توجه و به بیشتر از دو میلیون می رسد.

در جمهوری اسلامی ایران حدود ۲،۴۵۰،۰۰۰ و در جمهوری اسلامی پاکستان در حدود ۲،۶۹۰،۰۰۰ مهاجرین افغان با مدرک و فاقد مدرک زندگی می کنند. آنچه قابل توجه است افزایش مهاجرین در هر دو کشور از نسل دوم و نسل سوم می باشند. حدود ۷۴٪ مهاجرین مقیم این دو کشور زیر سن ۲۴ می باشند.

با در نظر داشت وضعیت کلی مهاجرین افغان در خارج کشور و هم چنین افزایش بیجاشدگی ناشی از منازعات، جنگ و تغییرات اقلیمی؛ این وزارت استراتژی و میکانیزم های هماهنگی را تنظیم نموده است تا این پدیده به خوبی مدیریت گردد:

مدیریت و هماهنگی سکتور مهاجرت در پرتو پالیسی ها و استراتژی ها

وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان، وزارت پالیسی ساز در عرصه مهاجرت است. این وزارت فعالیت های خویش را در پرتو اسناد ملی: فرمان ۳۰۵ ریاست جمهوری، پالیسی ملی بیجاشدگان داخلی، پالیسی جامع عودت، پلان پنجساله استراتژیک این وزارت و چارچوب پالیسی کمیته اجرایی بیجاشدگان و عودت کنندگان و اسناد بین المللی: کنوانسیون ۱۹۵۱، پروتوکول ۱۹۶۷، اصول رهنمودی ملل متحد در رابطه به بیجاشدگان داخلی و گلوبل کمپکت در عرصه پناهندگی و مهاجرت به پیش می برد.

به خاطر ماهیت پالیسی سازی، این وزارت همیشه بخاطر حل مشکلات محیطی، شغلی، مسکن، ادغام و استقرار مجدد عودت کنندگان و بیجاشدگان متکی به وزارت های سکتوری و ادارات مستقل می باشد که چالش عمده است. جهت هماهنگی، ادغام و استقرار پایدار عودت کنندگان و بیجاشدگان در چارچوب استراتژی های ملی دولت افغانستان، تا اکنون میکانیزم های هماهنگی ذیل را ایجاد نموده است.:

۱. کمیسیون عالی مهاجرت تحت ریاست جلالتمآب رئیس جمهور متشکل از رئیس اجرائیه، معاون رئیس جمهور، ۱۵ وزارت و ۷ اداره مستقل
۲. کمیته فرعی شورای وزیران در امور مهاجرت تحت ریاست جلالتمآب رئیس اجرائیه متشکل از ۱۵ وزارت، ۷ اداره مستقل و نهادهای بین المللی ذیربط
۳. کمیته اجرایی بیجاشدگان و عودت کنندگان تحت نظر جلالتمآب رئیس اجرائیه با اشتراک نهاد بین المللی تحت ریاست وزیر امور مهاجرین و کوچیر معاون یونما ونماینده ریاست اجرائیه داکتر صاحب عبدالله به خاطر اهمیت دادن به مسئله مهاجرین و بیجاشدگان دائم در این جلسات اشتراک می نمود.

در این جلسات تلاش شده تا راه حل مشکلات عودت کنندگان و بیجاشدگان در ابعاد پالیسی های مورد نیاز، طرز العمل ها، ایجاد دیدگاه واحد برای مدیریت عودت کنندگان و بیجاشدگان، میان نهاد های ملی و بین المللی جستجو گردد. اکنون برنامه ها و عملکردهای استراتژیک اکثر نهادهای بین المللی در چارچوب پالیسی بزرگ دولت تنظیم شده و هماهنگی نسبتا بهتری میان نهادها ایجاد شده است. در کنار کمک های عاجل بشری روی کرد انکشافی و راه اساسی و بلند مدت در عرصه مهاجرت و بیجاشدگی مورد توجه مؤسسات ودونرها قرار گرفته است.

تهیه پالیسی جامع مهاجرت یکی دیگر از دست آوردهای وزارت امور مهاجرین می باشد. این پالیسی در ۴ هدف عمده سفارش های پالیسی در ۶۵ چالش عمده مهاجرین، عودت کنندگان و بیجا شدگان ارائه نموده است. اهداف چهارگانه این پالیسی:

(۱). عودت داوطلبانه و ادغام مجدد،

(۲). جلوگیری از مهاجرت های نا منظم،

(۳). تشویق مهاجرت های منظم و مهاجرت کار

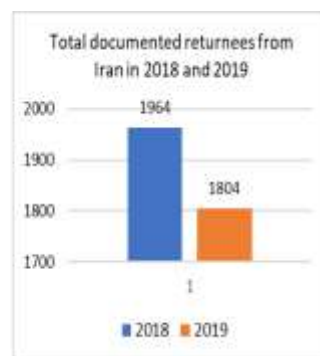
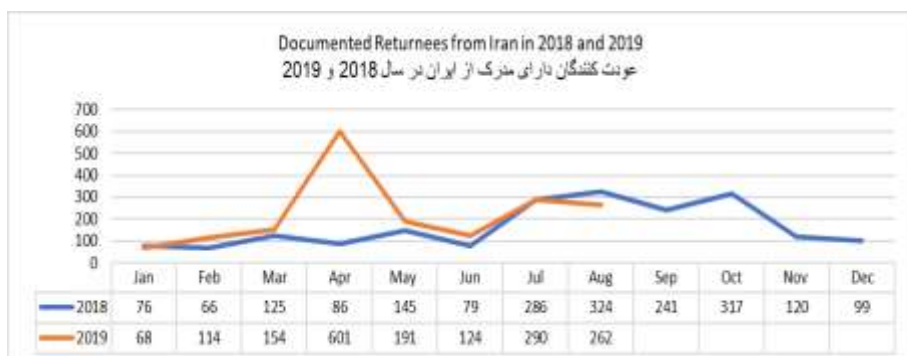
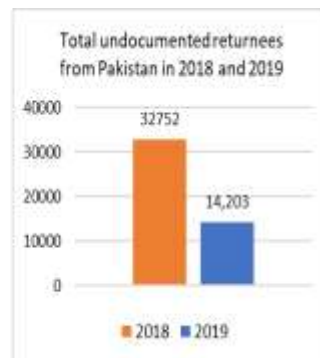
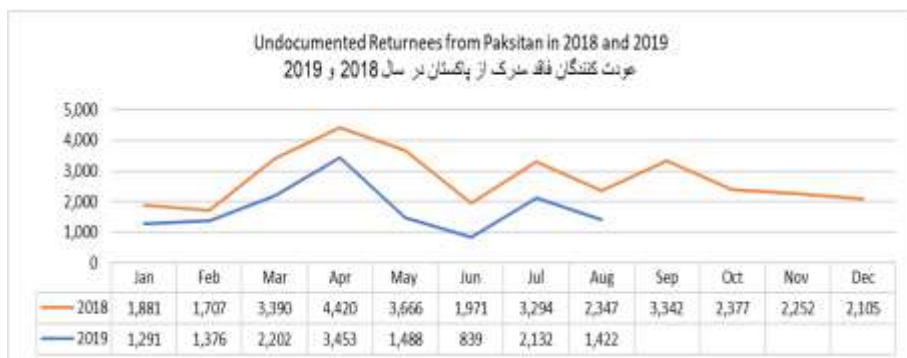
(۴). مهاجرت و توسعه، می باشد.

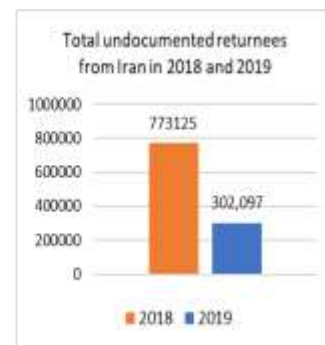
این پالیسی در کمیته اجرایی بیجاشدگان و عودت کنندگان تحت ریاست جلالتمآب داکتر عبدالله تصویب شده است. با تایید این پالیسی از طریق کابینه افغانستان، نقشه راه سکتور مهاجرت در ۳۰ سال آینده روشن خواهد شد. نسخه ای از این پالیسی به هیأت محتر ادارتی تقدیم شده است.

بررسی روند عودت در سال جاری

مجموع عودت کنندگان دارای مدرک در سال ۲۰۱۹ از ایران و پاکستان به ۵۸۸۹ نفر و مجموع عودت کنندگان فاقد مدرک به ۳۱۶۳۰۰ نفر رسیده است. مجموع کل عودت کنندگان از تمام کشورها در سال ۲۰۱۹ به

۳۴۰۱۶۶ نفر می رسد که از پاکستان (۱۸۲۸۸)، ایران (۳۰۳۹۰۱)، کشورهای اروپایی (۶۵۹ نفر اجباری و ۲۰۴ نفر دواطلب)، سایر کشورها (۱۳ نفر اجباری و ۱۷۱۰۱ نفر دواطلب) می باشد در طی سال جاری عودت نموده اند. مجموع کل عودت کنندگان از سال ۲۰۰۲ تا کنون ۱۰،۰۰۵،۳۸۰ نفر می باشند.

گراف های فوق به طور واضح بیان می کند که روند عودت در سال ۲۰۱۹ کاهش یافته است. علت کاهش عودت نبود امنیت، نبود فرصت های شغلی، مشکلات مسکن و عدم فرصت های اقتصادی می باشد.

وزارت امور مهاجرین ۶۳ شهرک را در ۲۹ ولایت کشور مطابق ۱۰۴ ریاست جمهوری تاسیس نموده است تا برای برگشت کنندگان داوطلب زمینه اسکان فراهم گردد. همچنین ایجاد شغل، آموزش های حرفوی، فراهم سازی زمینه های ادغام پایدار، حمایت های حقوقی و فراهم سازی زمینه های آموزش در مکاتب از جمله فعالیت عمده دولت می باشد که به وزارت های مربوطه مکررا توسط جلالتمآبان رئیس جمهور و رئیس اجرائیه کشور هدایت داده شده است و تاکید شده است که هر اداره دولت به خصوص ادارات انکشافی، کود بودجوی مخصوص برای مهاجرین و بیجاشدگان داشته و پلان های توسعه ی خویش را طوری آماده نمایند که از عودت کنندگان و بیجاشدگان حمایت شوند، انتظار دارم نمایندگان با افتخار ملت در ولسی جرگه که تنها مرجع تصویب کننده بودجه ملی می باشند در بودجه سال سال ۱۳۹۹ این موضوع مهم را مورد توجه قرار دهند.

اجرائاتی که در حال حاضر برای عودت کنندگان و بیجاشدگان در جریان است:

۱. هنگام اخذ رأی اعتماد از خانه ملت وعده داده بودم که فرمان ۱۰۴ ریاست جمهوری که بدلیل پرداختن به مسایل عمومی و کلیات زمینه های فساد در توزیع زمین را به وجود آورده است تعدیل خواهم نمود، خوشحالم از اینکه فرمان ۳۰۵ با توشیح جلالتمآب رئیس جمهور ۱۳۹۸/۶/۷ جای گزین آن گردید که می تواند شفافیت را در توزیع زمین برای عودت کنندگان، بیجاشدگان داخلی و فامیل های شهدای نیروهای امنیتی فراهم نماید. براساس این فرمان برای ایجاد زیربنای شهرک های مهاجرین؛ عملا کار در دو شهرک در ولایت های کابل و هرات در قالب برنامه "شورا" توسط اداره اسکان بشری ملل متحد با حمایت مالی اتحادیه اروپا و کشور دانمارک و در ولایت ننگرهار توسط وزارت شهرسازی و اراضی با حمایت مالی هندوستان در هماهنگی با وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان شروع شده است و ثبت نام و تشخیص مستحقین توسط کنسرسیوم، قرار است به زودی در این سه ولایت و ولایات دیگر آغاز گردد. طرزالعملهای این فرمان در جلسه دیریک در حوت ۱۳۹۶ تحت ریاست داکتر صاحب عبدالله رئیس اجرائیه تصویب و مطابق ماده ۳۱ فرمان منتظر امضای ریاست جمهوری است.

۲. بانک جهانی در هماهنگی وزارت اقتصاد، اداره ارگان های محل، وزارت خارجه و وزارت مهاجرین ۲۰۰ میلیون دالر را به برنامه EZ-KAR تخصیص داده است تا برای عودت کنندگان و بیجاشدگان زمینه های کار و پروژه های معیشتی را فراهم کنند. از طرف دیگر قرار است وزارت خارجه ظرفیت توزیع پاسپورت را در ایران و پاکستان افزایش بدهد تا افغان های فاقد مدرک تثبیت هویت و برای آنها پاسپورت توزیع گردد تا هیچ افغان فاقد مدرک در این دو کشور نداشته باشیم.

۳. سازمان بین المللی مهاجرت با هفت برنامه منحصر به سیاست های خویش در بخش ادغام، آموزش های حرفوی و کمک های بشری برای عودت کنندگان فاقد مدرک کمک میکند. همچنین کمیشنری عالی مهاجرت در ۱۵ ساحه کاری برای عودت کنندگان با مدرک به کمک های خویش ادامه میدهد. سازمان جهانی خوراک، توسط برنامه "سکوپ" در سال جاری بیشتر از ۲ میلیون عودت کننده و بیجاشده و دیگر اقشار آسیب پذیر را تحت پوشش قرارداده است. موسسه اوچا نیز برای تثبیت و کمک رسانی عاجل مسئولیت هماهنگی موسسات وانجوهای بین المللی در این عرصه را به عهده دارد. همه سه نهاد معتبر بین المللی طی در هماهنگی با وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان مشغول فعالیت می باشند.

اوضاع مهاجرین در خارج از کشور:

حوزه اروپا:

در کشورهای اروپایی حدود (۶۸۸۱۹۸) مهاجر افغان بسر می برند. و آنها بعنوان پناهنده و پناهجو تحت حمایت کنوانسیون ۱۹۵۱ در مورد وضعیت پناهندگان، قرار دارند. اما قرار تذکرات قبلی عده ای از مهاجرین افغان بنابر عدم دلایل کافی برای پناهندگی درخواست های شان از جانب کشورهای مقصد رد می گردد و مجبور به ترک کشور مزبور می شوند. بناء، حکومت افغانستان برای حمایت و مدیریت عودت مهاجران افغان، از سالهای ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۱ میلادی ۷ تفاهمنامه سه جانبه را با کشورهای (انگلستان، فرانسه، ناروی، دنمارک، هالند، سویس، سویدن) که بیشترین مهاجرین افغان در آنجا بسر می برند، امضاء نموده است.

همچنان پس از سال ۲۰۱۵ با ورود سیلی از مهاجرین بخصوص در حدود ۲۵۰ هزار تن افغان به کشورهای اروپائی که برخلاف ظرفیت پذیرش کشورهای اروپای بود، سبب ایجاد بحران مهاجرت در اروپا گردید. لذا کشورهای متذکره مصمم گردیدند تا در پذیرش مهاجرین بعضی محدودیت ها را وضع کنند و تنها آنانی را بپذیرند که بیشتر نیاز به حمایت بین المللی دارند. اما متباقی به کشورهای شان برگشتانده شوند. در انزمان گفته می شد که از میان افغانها بادر نظر داشت ظرفیت پذیرش کشورها تنها ۴۰٪ شان پذیرفته خواهد شد و متباقی ۶۰٪ آنها برگشتانده می شوند. اما حکومت افغانستان بدلیل نبود یک چارچوب همکاری برای مدیریت پروسه برگشت با اخراج بی رویه مهاجرین افغان مخالفت نمود. این موضوع سبب شد تا به پیشنهاد کشور های

اروپائی، میکانیزم همکاری (JWF) با اتحادیه اورپا، اعلامیه دو جنبه با آلمان و فنلند و تفاهمنامه دو جانبه با کشور سویدن منعقد گردد.

❖ اصول کلی در تفاهمنامه های مزبور:

۱. تاکید بر اصل برگشت داوطلبانه پناهندگان و پناهجویان.
۲. عدم اخراج قبل از طی مراحل محاکماتی ویا پروسه های اداری.
۳. فراهم نمودن فرصت برای تجدید نظر در مورد فیصله ها.
۴. تاکید روی تثبیت هویت
۵. عدم اخراج اطفال تنها و بدون سرپرست.
۶. عدم اخراج زنان تنها ویا سرپرست خانواده.
۷. بررسی تهدید احتمالی فردی که ممکن است یک شخص بعد از بازگشت به آن روبرو گردد.
۸. بیماری های جدی صحتی که برای آن در افغانستان مراقبت صحتی کافی مقدور نیست.
۹. حمایت کشور های میزبان از برنامه های عودت و ادغام مهاجرین

❖ روند اجرائات در روشنی تفاهم نامه ها:

۱. عودت داوطلبانه:

با توجه به اصل عدم اخراج پناهندگان و پناهجویان مطابق به کنوانسیون ۱۹۵۱ و پرتکل ۱۹۶۷ آنعده از مهاجرین افغان که منحيث پناهنده پذيرفته شده اند و يا در خواست های شان در حال بررسی قرار دارد، برگشت شان به خواست و اراده خود شان به افغانستان صورت می گیرد و روی این اصل در تفاهمنامه ها نیز تاکید صورت گرفته است.

این دسته از مهاجرین می توانند برنامه برگشت شان را شخصاً و یا با مراجعه به مراجع مربوطه از طریق سازمان بین المللی مهاجرت (IOM) تنظیم نمایند. در صورت برگشت شان از طریق سازمان متذکره از بعضی کمک های که از جانب سازمان در حمایت از کشور میزبان برای برگشت و ادغام مجدد شان مانند: هزینه سفر الی مقصد نهی در افغانستان، خدمات صحتی، پول نقد، تدویر برنامه های آموزشی حرفوی، برنامه های تعلیمی و تحصیلی، فراهم نمودن زمینه تجارت های کوچک، کرایه منزل برای مدت کوتاه، صورت می گیرد، نیز میتوانند مستفید گردند.

۲. عودت غیر داوطلبانه (اجباری)

آنچه از پناهجویانی که در خواست های شان بعد از طی مراحل قانونی رد می گردد و نیازمند حمایت بین المللی نیستند و حضور شان بعد از دریافت جواب منفی از جانب کشور ها غیر قانونی تلقی می گردد، مطابق تفاهمنامه و اعلامیه های متذکره ترجیح داده می شود که در مدت یکماه بعد از دریافت جواب منفی، بطور داوطلبانه و اراده خودشان برگردند و پروسه برگشت شان از جانب سازمان بین المللی مهاجرت تنظیم می گردد و مساعدت های مشابه عودت داوطلبانه را مستفید می گردند. در صورتیکه این اصول را رعایت نکنند کشور های میزبان بدیل برگشت داوطلبانه را که برخلاف قوانین بین المللی نباشد، استفاده می نماید که این بدیل همان اخراج اجباری است. در این نوع برگشت به جز از مصارف برگشت الی مقصد نهائی شان در افغانستان هیچ نوع مساعدت صورت نمی گیرد.

۳. نشست های دوجانبه:

یکی از موارد پیشبینی شده در تفاهمنامه های منعقد، نشست های دوجانبه و چند جانبه میان طرفین تفاهمنامه ها می باشد که هدف آن بحث روی پروسه برگشت، مشکلات مهاجرین و پروسه های ادغام مجدد آنها و همچنان در صورت ضرورت تعدیل و یا اصلاح پروسه های همکاری میان طرفین می باشد. بطور خاص در رابطه، تطبیق راهکار مشترک پیرامون مسایل مهاجرت، تا هنوز ۶ بار نشست گروه کاری مشترک اتحادیه اروپا و افغانستان صورت گرفته است که در نتیجه جانب افغانستان توانسته است مساعدت های دونه را برای برنامه های ادغام مجدد عودت کنندگان جلب نماید و از اخراج گروه های آسیب پذیر جلوگیری گردد و تفاهم مشترکی را برای مدیریت امورمهاجرت بوجود آورند.

۴. نشست دوجانبه با کشور آلمان:

بعد از امضای اعلامیه مشترک با کشور مزبور، تا هنوز ۶ مرتبه نشست دوجانبه برای بحث روی هماهنگی ها در عرصه حمایت و مدیریت امورمهاجرت، صورت گرفته و تصامیم لازم اتخاذ گردیده است.

۵. نشست سه جانبه با کشور سوئیس:

اخیراً نشست سه جانبه با کشور سوئیس در رابطه به اجرائی شدن تفاهمنامه ای منعقد شده صورت گرفت که در نتیجه آن کشور سوئیس معتقد گردید تا افراد آسیب پذیر را، اخراج ننماید. در سال صرف یک تن به گونه داوطلب به افغانستان برگشت داده شده است.

گزارش مختصر از اوضاع مهاجرین در یونان:

همچنان، یکی از مواردی که قابل دقت و نگرانی است وضعیت مهاجرین در کشور یونان است. این کشور از کشورهای هس که مهاجرین از آن کشور بعنوان ترانزیت برای رسیدن به کشورهای اروپائی استفاده می نمایند. آخرین آماري که الی ۱۹ فبروری ۲۰۱۹ که بدسترس این وزارت قرار دارد ۱۶۳۰۰ تن افغان بعد از ورود به یونان درخواست پناهندگی در آن کشور داده اند که از جمله ۱۶ فیصد آنان تعداد شان به ۲۴۰۰ تن میرسد پذیرفته شده اند. و متباقی ۸۵ فیصد که ۱۳۹۰۰ تن میشوند مرحلهی مصاحبه (انترویو) پناهندگی خویش را سپری نموده و در حالت انتظار به سر میبرند. براساس گزارش اداره مربوطه یونان میزان پذیرش پناهندگان در این کشور بالای ۷۰٪ می باشد

تعداد ۳۴۰۰ پناهجویان افغان در اپارتمان های مربوط به سازمان UNHCR اقامت دارند. ۴۴۰۰ پناهجویان افغان در کمپ های داخل شهر زندگی دارند، تعداد ۵۱۰۰ پناهجویان در مراکز نگهداشت جهت تثبیت هویت اقامت دارند. تعداد ۱۲۰۰ پناهجویان افغان در هتل های مربوط به سازمان بین المللی مهاجرت IOM زندگی میکنند. تعداد ۱۸۰۰ پناهجوی افغان بشکل خصوصی زندگی دارند. تعداد ۹۶۰۰ تن آن در شهرهای یونان زندگی میکنند تعداد ۶۷۰۰ تن در جزیره های یونان اقامت داشته و منظر روند پناهندگی شان هستند. از جمله ۱۶۳۰۰ پناهجوی افغان ۱۳۰۰ آن افراد زیر سن ۱۸ را تشکیل میدهند که همراهی خانواده های شان نمی باشند از جمله ۱۶۳۰۰ تن تا ۲۱ اپریل ۲۰۱۹ بتعداد ۱۴۰ تن دوباره به کشور عودت نموده است برای رسیدگی به وضعیت مهاجرین در یونان یک بست آتشفشان ایجاد و یک نفر عملاً به کار آغاز کرده است.

گزارش مختصر اوضاع مهاجرین در ترکیه:

کشور ترکیه از کشورهای است که اکثر مهاجرین از آن بعنوان ترانزیت استفاده می نمایند. از زمانیکه مرز های کشورهای اروپائی مسدود گردید و کشورهای اروپایی تفاهمنامه ای را با کشور ترکیه در مورد مهاجرین منعقد نمودند، اکثر مهاجرین در کشور ترکیه متوقف گردیدند ولی تلاش رفتن به اروپا را دارند.

پولیس ترکیه، معمولاً افغان هایی را که از طریق خاک ایران به صورت غیر قانونی وارد آن کشور می شوند، دستگیر و به کمپ هایی در شهر های مختلف آن کشور تحت مراقبت نگاه می دارد. به گزارش نماینده گی های افغانستان، وضعیت افغان های ساکن در کمپ ها به گونه ی است. که آنها تصمیم به برگشت داوطلبانه به افغانستان می گیرند و بامراجعه به نمایندگی های سیاسی افغانستان ورقه عودت داوطلبانه به کشور دریافت نموده به کشور برمی گردند. روزانه حدود ۳۰۰ نفر توسط پرواز های شرکت های کام ایر، آریانا، ایر عربیه و ترکیش ایرلاین انتقال می یابند. در سال ۱۳۹۷ تعداد (۳۸۳۵۹) نفر از آن کشور بازگشت نموده اند که این رقم عودت کنندگان در سال جاری به ۱۷۲۴۲ نفر می رسد. درابتدا مهاجرینی که از کشور ترکیه برگشت می نمودند به غیر از مصارف سفر آنها الی میدان هوائی کابل که از جانب کشور ترکیه پرداخته می شد کدام کمک دیگری صورت نمی گرفت اما پس صحبتها با اتحادیه اروپا و سازمان بین المللی مهاجرت اکنون حین برگشت از کمپهای اتحادیه اروپا مبلغ ۱۲۵۰۰ افغانی پول نقد از جانب دفتر ای او ام در هماهنگی با این وزارت برای شان پرداخته می شود.

به خاطر تحریمها بالای ایران و کاهش نرخ پول ایران در برابر اسعار خارجی در دوسال اخیر روند مهاجرت افغانها در ترکیه سیر صعودی داشته و بنا بر گزارش وزارت امور داخله حکومت ترکیه سال گذشته بیشتر ۶۰ هزار و در سال جاری بیشتر از ۱۰۰ هزار افغان بگونه غیر قانونی به این کشور داخل گردیده اند. با کشور ترکیه به منظور تنظیم و مدیریت روند بازگشت داوطلبانه و جلوگیری از بازگشت اجباری چهار دوره مذاکرات در سطح عالی و تخنیکی انجام شده و اعلامیه به منظور مدیریت مشترک مهاجرین میان دو کشور نهایی شده است. همزمان با این اعلامیه تفاهمنامه اعزام کارگر به ترکیه نیز خواهد شد. برای رسیدگی به وضعیت مهاجرین در ترکیه یک بست آتسه ایجاد و یک نفر عملا به کار آغاز کرده است.

گزارش مختصر از اوضاع مهاجرین در اندونیزیا:

در کشور اندونیزیا حدود ۶۹۹۴ مهاجر افغان بسر می برد. مهاجرین بیشتر از این کشور بعنوان کشور ترانزیت به مقصد استرالیا ویا سایر کشورهای استفاده می نمایند. قبلا در خواست های مهاجرین پس از ورود به کشور استرالیا مورد بررسی قرار می گرفت اما از چند سال بدین طرف در خواست های آنها قبل از ورود در کشور اندونیزیا مورد بررسی قرار می گیرد و در صورتی که آنها واجد شرایط حمایت بین المللی قرار گیرند به آن کشور منقل می گردند و در غیر آن باید دوباره به کشور شان برگردند ویا بدون سرنوشت در اندونیزیا بسر می برند. اما

اخیر گزارشاتی مواصلت نموده که با وجود قبولی در خواست های مهاجرین از جانب استرالیا پروسه انتقال آنها به استرالیا متوقف بوده و مهاجرین در حال انتظار بسر می برند. این مشکل نه تنها در انتقال مهاجرین به استرالیا است بلکه آن تعداد از مهاجرینی که در خواست های شان از جانب کمشنری عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان بررسی و قبول گردیده است نیز در حال انتظار می باشند. بنا برای رسیدگی به این معضل به پیشنهاد این وزارت و منظور مقام عالی ریاست جمهوری یک بست آتشه مهاجرین در چوکات سفارت افغانستان در اندونیزیا ایزاد گردیده و پروسه استخدام آتشه آن تحت طی مراحل قرار دارد.

وضعیت مهاجرین در حوزه آمریکا:

قرار معلومات واصله، حدود ۴۷۹۲۷۳ تن افغان در قاره آمریکا زندگی دارند. بنابر دوری حوزه و پائین بودن گراف مهاجرت و نبود مشکلات محسوس در حوزه مزبور، ضرورت به ایجاد یک مکانیزم همکاری با کشور های واقع در قاره مزبور، نگردیده بود. اما، اخیراً کشور آمریکا علی الرغم نبود میکانیزم همکاری در عرصه مهاجرت، طی (۳) پرواز چارتر بتعداد ۳۸ تن مهاجر افغان را که مرتکب جرم گردیده بودند و در زندان ها بسر می بردند، بکشور انتقال دادند. این وزارت با تقاضای هر پرواز چارتر از جانب امریکا، مکرراً پیشنهاد ایجاد یک میکانیزم همکاری را در زمینه، ارائه داشته است. اما، تا هنوز جواب مثبتی در رابطه دریافت نگردیده است.

وضعیت مهاجرین در حوزه استرالیا:

در کشور استرالیا ۳۲۹۷۰ تن مهاجر افغان زندگی دارند. این وزارت برای مدیریت و حمایت آنها به تاریخ ۱۶ می ۲۰۰۲ یادداشت تفاهم نامه سه جانبه را با آن کشور به امضاء رسانیده است. البته شایان ذکر است که کشور استرالیا از جمله کشور های بوده است که محتوای تفاهم نامه را کاملاً رعایت نموده و تعداد اخراج از آن کشور سالانه بیشتر از ۲ الی ۳ تن نبوده است. در این تفاهمنامه نیز نشست های سالانه میان طرفین پیشبینی گردیده است که بشکل منظم ان دایر می گردد. یکی از دستاورد های این نشست ها بازنگری و تعدیل بعضی از مواد تفاهمنامه به پیشنهاد این وزارت برای جلوگیری از اخراج اجباری گروه های آسیب پذیر بوده که خوشبختانه مورد پذیرش قرار گرفته اما تا هنوز نهائی نشده است. از آغاز ۲۰۰۳ الی اکنون به تعداد ۶۰ تن افغان داوطلب و به تن ۱۳ تن به شکل اجباری برگشت نموده اند و مشخصاً در سال جاری م ۲۰۱۸ صرف یک تن به گونه دوطلب به افغانستان برگشته است.

وضعیت عمومی مهاجرین افغان در پاکستان:

آنچه مهاجرین که کارت (ACC و POR) و پاسپورت بدست دارند از وضعیت نسبتاً خوب برخوردار می باشند دارندگان کارت (POR) تحت پوشش دفتر سازمان ملل بوده و به صورت نسبی از مزایای مهاجرت مثل بیمه صحتی و غیره مستفید میگردند اما مشکلات ذیل در مجموع در دوبرخس وجود دارد:

الف). مشکلات مرتبط به دولت پاکستان

- عدم مشخص بودن سرنوشت آنچه مهاجرین فاقد مدرک که هنوز راجستر نگردیده اند تقریباً (۵۰۰) هزار تن می باشند؛
- محدودیت در رفت و آمد مهاجرین دارای مدرک به افغانستان؛
- عدم همکاری نهادهای ذیربط پاکستانی در زمینه ارائه ارقام دقیق زندانیان افغان در محبس های پاکستان؛
- عدم ثبت جایداد، وسایط نقلیه و سایر دارایی های منقول و غیر منقول مهاجرین.
- عدم ایجاد کمیته عالی رتبه ایالتی برای حل مشکلات تعلیمی مهاجرین که در نشست سه جانبه فیصله گردیده بود.
- نپذیرفتن محصلین مهاجرین در پوهنتون های دولتی و شخصی برویت کارت های (POR)
- عدم صدور لایسنس دریوری برای مهاجرین برویت کارت های (POR) که معیاد کارت شش ماه اعتبار داشته باشد.
- معمولاً تعداد (۱۷) کمپ مهاجرین در مناطق مختلف تحت تهدید قرار دارد.
- عدم داشتن اعتبار دارندگان کارت (ACC) در: مکاتب که فرزندان شان تعلیم فراگیرند، به کرایه گرفتن خانه، توزیع سیم کارت مخابراتی، افتتاح حساب بانکی، سفر از طریق میدان های هوایی و خط آهن و غیره موارد.

ب). مشکلات مرتبط به نمایندگی های سیاسی افغانستان

- عدم موجودیت مکان کافی پذیرش در سفارت و قونسلگری های افغانستان با تناسب حجم مراجعین ؛
- پرداخت هزینه های گزاف در بدل ارائه خدمات قنسولی در سفارت و جنرال قنسولی ها مانند؛ نکاح خط، حصر وراثت، وکالت خط، تأیید مدرک تحصیلی و غیره؛

دسته های مهاجرین در پاکستان

بطور عمده مهاجرین افغان مقیم پاکستان به دو دسته دارای مدرک و فاقد مدرک اقامتی تقسیم می گردند:

دسته اول دارای مدرک اقامتی:

مجموعاً به تعداد ۲،۲۸۴،۲۷۴ تن مهاجرین افغان مقیم جمهوری اسلامی پاکستان طور قانونی حضور دارند که از آن جمله: تعداد ۱،۴۰۴،۲۷۴ تن دارندگان کارت (POR) که ۵۴٪ جمعیت مردان و ۴۶٪ جمعیت زنان را تشکیل میدهد که اعتبار این کارت ها به اساس اطلاعیه شماره -۲۰۱۷۴.۴(۴) و فیصله کابینه فدرال حکومت پاکستان ذریعه حکم شماره ۲۷/۶/۲۰۱۹ (S)RULE ۵۵۰ مورخ ۲۰۱۹/۷/۱ وزارت سفران اعتبار این کارت ها الی ۲۰۲۰/۶/۳۰ تمدید گردیده است و تعداد ۸۸۰،۰۰۰ تن هم راجستر شدگانی هستند که به اساس تفاهم میان افغانستان و پاکستان صورت گرفته است که از جمله تعداد ۶۹۰۸۹۹ تن شان از جانب اداره نادرا واجد شرایط توزیع کارت شناخته شده که از جمله برای تعداد ۵۷۰،۰۰۰ تن شان کارت (ACC) نیز توزیع شده و این پروسه جریان دارد. که به اساس فیصله فوق الذکر کابینه حکومت پاکستان اعتبار این کارت ها الی ۲۰۱۹/۱۰/۳۱ تمدید گردیده است همچنان یک تعداد دیگر مهاجرین هم دارای پاسپورت بوده که ویژه شان هر شش ماه تجدید می نمایند و هر ماه یک مرتبه از مرز خارج و دوباره داخل خاک پاکستان میگردند.

دسته دوم فاقدین مدرک اقامتی؛

مهاجرین افغان مقیم جمهوری اسلامی پاکستان که فاقد اسناد اقامتی میباشند، یا در پروسه تثبیت هویت مراجعه نکرده و یا هم تازه به پاکستان رفته اند که به اساس معلومات مقامات پاکستان در حدود ۵۰۰،۰۰۰ تن تخمین شده است.

کمپ های مهاجرین؛

مجموعاً در جمهوری اسلامی پاکستان (۷۵) کمپ مهاجرین وجود دارد که اکثریت این کمپ ها تحت پوشش کمشنری عالی سازمان ملل متحد میباشد.

وضعیت عمومی مهاجرین افغان در ایران:

آن عده مهاجرین که کارت آمایش و پاسپورت خانوادگی بدست دارند از وضعیت نسبتاً خوب برخوردار می باشند دارندگان کارت آمایش تحت پوشش دفتر سازمان ملل بوده و به صورت نسبی از مزایای مهاجرت مثل بیمه صحتی وغیره مستفید میگردند اما مشکلات ذیل در مجموع در دویخش وجود دارد:

الف). مشکلات مرتبط به دولت ایران

- عدم مشخص بودن سرنوشت آن‌عده مهاجرین فاقد مدرک که شامل طرح سرشماری (۷۵۰) هزار تن نمی باشند؛
- محدودیت در رفت و آمد فاقدین مدرک از یک ولایت به ولایت دیگر؛
- عدم همکاری نهادهای ذیربط ایرانی در زمینه ارائه ارقام دقیق زندانیان افغان در محبس های ایران؛
- عدم رسیدگی مناسب به دوسیه‌های زندانیان و نداشتن وکیل مدافع؛
- عدم اطلاعی دهی نهاد های عدلی و قضایی به اقارب آن‌عده زندانیان که حکم اعدام بالای شان تطبیق می گردد؛
- دستگیری مهاجرین فاقد مدرک از محل کار و اخراج اجباری آنها بدون تصفیه حسابات پولی شان با صاحبان کار؛
- پرداخت هزینه گزاف در تمدید کارت اقامتی، جواز کار، شهرداری و غیره؛
- پرداخت سه برابر، هزینه های درمانی در شفاخانه ها برای اتباع افغان نسبت به اتباع ایرانی؛
- عدم پذیرش بیماران فاقد مدرک که به بیماری های خاص دچار میباشند و زخمیان حادثات ترافیکی.

ب). مشکلات مرتبط به نمایندگی های سیاسی افغانستان

- عدم موجودیت مکان کافی پذیرش در سفارت تهران با تناسب حجم مراجعین مهاجر؛
- پرداخت هزینه های گزاف در بدل ارائه خدمات قنصلی در سفارت و جنرال قنصلی ها مانند؛ نکاح خط، حصر وراثت، وکالت خط، تأیید مدرک تحصیلی و غیره؛
- عدم صدور پاسپورت ماشین خوان برای مهاجرین دارای مدرک اقامتی معتبر در ایران بدون تذکره اقارب اصولی؛
- عدم صدور تذکره برای مهاجرین دارای مدرک اقامتی معتبر در جمهوری اسلامی ایران؛
- عدم تأیید تذکره های صادر شده سال های ۱۳۹۶-۱۳۹۷ هجری شمسی؛
- عدم هماهنگی لازم بین شعبات تابعه اداره ثبت احوال نفوس جهت تسریع استعلام برای تأیید تذکره یا جواب استعلام برای تأیید تذکره اقارب اصولی متقاضیان.
- پرداخت هزینه های گزاف در بدل ارائه خدمات قنصلی در سفارت و جنرال قنصلی ها مانند؛ نکاح خط، حصر وراثت، وکالت خط، تأیید مدرک تحصیلی و غیره؛

دسته های مهاجرین در ایران

بطور عمده مهاجرین افغان مقیم ایران به دو دسته دارای مدرک و فاقد مدرک اقامتی تقسیم می گردند:

دسته اول دارای مدرک اقامتی:

مجموعاً به تعداد ۱,۴۷۰,۰۰۰ تن مهاجرین افغان مقیم جمهوری اسلامی ایران طور قانونی حضور دارند که از آن جمله: (۹۵۰) هزار تن دارندگان کارت آمایش و (۴۵۰) هزار تن هم دارندگان پاسپورت خانوار و تعداد (۳۰) هزار تن دارندگان پاسپورت اقامت طولانی مدت و تعداد (۴۰) هزار دارای پاسپورت و اقامت (تغییر وضعیت، محصل، طلبه و ...) در شهر ها و محلات مختلف زیست دارند. به اساس تفاهم نامه همکاری و فعالیت مشترک در عرصه تثبیت هویت، صدور و توزیع پاسپورت برای اتباع افغانستان، مقیم در کشور های حوزه خلیج فارس، ایران و پاکستان که میان وزارت های امور خارجه، امور مهاجرین و عودت کنندگان و اداره مرکزی ثبت احوال نفوس امضا شده بود، پروسه تثبیت هویت و توزیع پاسپورت برای مراجعین معمولی و روز مره سفارت و جنرال قنصلی ها توسط تیم های سیار در سه محل؛ تهران، مشهد و زاهدان آغاز و پروسه عملاً جریان دارد الی اکنون به تعداد (۲۸۰) هزار تن تثبیت هویت و تعداد (۱۲۰) هزار جلد پاسپورت الکترونیکی توزیع گردیده است.

دسته دوم فاقدین مدرک اقامتی:

مهاجرین افغان مقیم جمهوری اسلامی ایران که فاقد اسناد اقامتی میباشند، حدود یک میلیون تن تخمین شده است، به اساس تفاهم کمیته اتباع، امورمرزی و مبارزه با مواد مخدر در دور دوم مذاکرات با جانب ایران بتاريخ ۱۷ میزان ۱۳۹۶ در کابل، که جانب ایران از سرشماری تعداد (۸۵۰) هزار تن آنها خبر داد، قرار شد به خاطر قانونمند ساختن آنان، از جانب افغانستان برای آنها تذکره تابعیت و پاسپورت داده شود و جانب ایران در پاسپورت شان اقامت بدهد اما با تأسف باگذشت دوسال نهاد های مرتبط به پروسه تثبیت هویت، صدور تذکره و پاسپورت الکترونیکی مطابق لاگ فرم (Log frame) همکاری لازم را ننمودند، و افغانستان به تعهد خویش عمل کرده نتوانسته است. گزارش اجراءات کمیته اتباع طور مفصل به مقام عالی ریاست جمهوری تقدیم گردید، در رابطه به آن مقام عالی هدایت شماره ۱۳۴۳ AOP-SP مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۸ را ارشاد و برای عملی سازی آن نهادهای مربوطه را توظیف نمودند. بعد از هدایت مقام عالی، کمیته اتباع در همکاری اداره ملی احصائیه و معلومات، طرز العمل تثبیت هویت و توزیع تذکره الکترونیکی برای افغانان مقیم کشور ایران، مسوده میکانیزم اعزام تیم های سیار، ارائه خدمات ثبت احوال نفوس و لاگ فرم عملیاتی تطبیق پروسه را در چندین جلسه بین الوزارتی ترتیب و قراراست نهایی و پروسه عملاً آغاز گردد. آخرین جلسه در این رابطه ۲۳ سنبله ۱۳۹۸ بر گزار ولی موضوع تاکنون نهایی نشده است. برای نهایی ساختن ضرورت دارد، به موارد آتی رسیدگی عاجل شود:

۱. نهایی ساختن طرزالعمل تثبیت هویت و توزیع تذکره الکترونیکی برای افغانان مقیم کشور ایران توسط اداره احصائیه

۲. نهایی ساختن میکانیزم اعزام تیم های سیارتوسط وزارت امور خارجه.

۳. مشخص ساختن تعداد اعضای تیم سیاری که از افغانستان اعزام می گردند.

۴. مشخص ساختن بودجه مورد نیاز ومنبع تمویل آن.

قابل تذکر است که؛ یک تعداد مهاجرین فاقد مدرک بدون اسناد اقامتی درایران زیست دارند که مشمول سرشماری فوق نمی باشند و در معرض خطر دستگیری و اخراج اجباری قرار دارند و ماهانه به طور متوسط ۲۰۰۰۰ نفر اخراج اجباری می شوند.

درجلسه مورخ ۴/ سنبله/ ۱۳۹۸ شورا وزیران تحت ریاست داکتر صاحب عبد الله دراین رابطه فیصله شد:

۱. تخفیفات درمصارف خدمات فنصولی درپاکستان وایران درآجندای کابینه گرفته شود.

۲. برای مشکل تثبیت هویت و توزیع تذکره و پاسپورت برای ۸۵۰ هزار نفر تثبیت هویت شده تیم سیار عاجل اعزام گردد.

۳. برای حل مشکلات مرتبط به دولت ایران یک هیأت عالی رتبه به ایران سفر نموده با مقامات مسئول ایران صحبت نماید.

وضعیت بیجاشدگان داخلی

پر واضح است که عامل اصلی بیجاشدگی در کشور جنگ، ناامنی و خشک سالی بوده است. به طوری که این وضعیت در بعضی از ولایات، طی سال های اخیر شدت یافته است. در سه سال اخیر در ولایات ننگرهار، لغمان، کنر، نورستان، کاپیسا، کندز، بغلان، تخار، بدخشان، فاریاب، جوزجان، سرپل، سمنگان، بلخ، فراه، غور، بادغیس، هرات، غزنی، زابل، ارزگان، هلمند، کندهار، پکتیا، ناامنی ها افزایش یافته است. این مسئله سبب افزایش و بیجاشدگی گردیده است. طوریکه معضل بیجاشدگی به یکی از چالش های جدی کشور تبدیل شده است.

بررسی وضعیت بیجاشدگان داخلی نشان می دهد که آنها در ابتدای این وضعیت، بسیار آسیب پذیر هستند. در مجموع بیجاشدگان داخلی در شرایط سکونتی مطلوبی بسر نمی برند. خطر مصونیت غذایی، دسترسی به آب آشامیدنی، خدمات پزشکی، سرمای زمستان و نیازهای اولیه در ابتدای بیجاشدگی از مهمترین مشکلات آنها است. حجم و سرعت افزایش بیجاشدگان داخلی، مدیریت، پاسخگویی و رسیدگی به وضعیت آنان را برای وزارت امور مهاجرین و نهادهای ملی و بین المللی با مشکل مواجه ساخته است.

بیجاشدگان ارزیابی شده در سال ۲۰۱۹

تنها در سال جاری ۴۱۴۹۲۵ نفر در سطح کشور، بیجا شده اند و باتلاشهای وزارت امور مهاجرین و نهادهای همکار تعداد ۱۵۲۵۰۲ نفر (۲۴۹۰۱) فامیل به مناطق اصلی شان بازگشت نموده اند. مجموع کسانی که فعلا در حال بیجاشدگی به سر می برند ۲۷۹۲۵۸ فامیل (۱۹۵۴۸۰۶) می باشند وزارت امور مهاجرین مسولیت بیجاشدگان را بعد از حالت اضطرار به عهده دارد و قبل از آن در روزهای اول بیجاشدگی اداره محترم مبارزه با حوادث به بیجاشدگان رسیدگی می کند.

آنچه که احتمالا به عنوان یک چالش همیشه پیش روی دولت خواهد بود، بیجاشدگی ناشی از تغییر اقلیم خواهد است. بنابراین لازم است که دولت در این خصوص آمادگی لازم را داشته باشد. تنها در سال گذشته حدود ۲۵ هزار تن بخاطر مشکلات اقلیمی از ولایت بادغیس به هرات و حدود ۱۵ هزار در داخل خود بادغیس بیجاشدند.

اقدامات و برنامه های وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان برای رسیدگی و پاسخگویی به بیجاشدگان داخلی

۱- امضای تفاهم نامه های همکاری در زمینه پاسخدهی و حمایت از بیجاشدگان داخلی

با توجه به مسئولیت هماهنگی و پالیسی سازی وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان، یکی از مهمترین برنامه ها و فعالیت این وزارت هماهنگی و همکاری با نهادهای بین المللی و ملی جهت حمایت از بیجاشدگان داخلی و همچنین نظارت از فعالیت ها و برنامه های آنان است. بر این اساس این وزارت، طی سال مالی ۱۳۹۸، وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان تعداد (۳۰) تفاهم نامه همکاری به ارزش ۴۳۴۲۳۷۰ یورو، ۴۱۹۷۹۴۶ دالر و ۳۱۰۵۷۳۷۶۰ افغانی را به صورت جداگانه با نهادها و موسسات مختلف به امضاء رسانیده است. هدف این تفاهم نامه پاسخگویی و رسیدگی به وضعیت رو به افزایش بیجاشدگان داخلی بوده است. در سایه این تفاهم نامه ها تعداد (۱۰۳۱۹۵) فامیل بیجاشده، تحت پوشش مساعدت های بشری قرار گرفتند.

۲- مساعدت های و حمایت ها نقدی و غیر نقدی به بیجاشدگان داخلی

همان طور که در مقدمه این گزارش نیز ذکر شد، بیجاشدگان داخلی به علت ایجاد بحران در وضعیت ثابت زندگی شان به شدت آسیب پذیر و نیازمند توجه می باشند. این توجه بخصوص در ابتدای وضعیت شان و همچنین در فصل زمستان، عاجل است. وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان طی سه برنامه جداگانه به اساس پروپوزل های ترتیب و پیش بینی شده، از بودجه ملی، تعداد ۲۵۴۰۳ خانواده بیجاشده آسیب پذیر را شناسایی و تحت پوشش مساعدت های نقدی قرار داد. مساعدت ها با در نظر داشت میکانیزم مصرفی و مشارکت کمیته های اضطرار ولایتی، نمایندگان ادارات ذیربط، شورای ولایتی، شورای علماء و رسانه ها توزیع گردیده است.

۳- کمکهای زمستانی در حمایت از بیجاشدگان داخلی

جهت رسیدگی به وضعیت بیجاشدگان داخلی در زمستان پیشرو در هماهنگی با ادارات ذیربط ملی (وزارت دولت در امور حوادث، وزارت احیاء و انکشاف دهات، جمعیت هلال احمر افغانی، وزارت صحت عامه و وزارت زراعت آبیاری و مالداری) و بین المللی (UNOCH, IOM, WFP, UNHCR) روی استراتژی کمک های زمستانی فعالیت آغاز گردیده و طی چندین جلسه کاری امکانات نهاد های دولتی و موسسات ملی و بین المللی نیز تشخیص گردیده است پیشبینی می شود که در زمستان سال جاری بیشتر از ۹۵ هزار فامیل نیاز به مساعدت زمستانی خواهند داشت از اینکه مساعدت های بشری مؤسسات محدود میباشد. در آخرین جلسه دیریک تحت ریاست داکتر صاحب عبدالله تصویب شد یونما طی یک فراخوان ازدونرها کمک درخواست کند و وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان پروپوزل کمک زمستانی برای ۲۵ هزار فامیل به ارزش مجموعی ۳۷۵۰۰۰۰۰۰ افغانی ترتیب و وزارت مالیه بودجه مورد نیاز را تمویل نماید که مراحل اداری آن در حال انجام است.

۴- در بخش دریافت راه حل دایمی

۱- اجراءات مستقیم

با تلاش های وزارت امور مهاجرین و حمایت نهادها و موسسات ملی و بین المللی، در سال جاری تاکنون تعداد (۶۱۰۵) فامیل بیجاشده گان داخلی به محلات اصلی شان بازگشته اند. در این راستا، برای هر فامیل مبلغ (۸۰۰۰) افغانی پول جهت کرایه انتقال و مبلغ (۱۲۰۰۰) افغانی جهت استقرار بیجاشدگان توسط چک بانک از طریق کمیته اضطرار ولایات مربوط تحت نظارت نمایندگان جامعه مدنی، شوراهایی ولایتی، علما و نماینده وزارت، تحت ریاست مقام ولایت مربوطه، پول متذکره توزیع گردیده است. همچنان کار بالای انتقال و استقرار (۴۵۰) فامیل بیجاشده داخلی آماده برگشت به ولایت کابل و (۴۰۰) فامیل بیجاشده داخلی آماده به برگشت به ولایت هلمند و (۲۶۴) فامیل بیجاشده داخلی آماده به برگشت در ولایت هرات تحت کار است. به اساس گزارشات واصله بیش از (۲۰۰۰۰) خانواده در سال مالی ۱۳۹۸ به طور خود انگیخته به محلات اصلی خویش برگشت نموده اند.

۲- اجراءات غیر مستقیم؛ آرایه خدمات حقوقی، اجتماعی

این بخش از حمایت ها بیشتر جنبه های حقوقی، اجتماعی و فرهنگی بیجاشدگان را تحت پوشش خود قرار داده است. هدف از این نوع برنامه ها حمایت از بیجاشدگان در راستای توانمندسازی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آنان بوده است. اصطلاحاً این نوع خدمات بیشتر از نوع کیفی بوده است. این خدمات شامل موارد زیر است:

- ۱- زمینه سازی برای ایجاد معیشت پایدار (پروسس میوه و سبزیجات ، ایجاد فارم های کوچک مرغداری ، ایجاد کورس های سواد آموزی برای بزرگسالان ، آب آشامیدنی).
- ۲- آموزش برنامه های فنی (خیاطی ، فلز کاری ، نجاری ، بافندگی).
- ۳- برنامه های اجتماعی و فرهنگی برای ادغام بیجاشدگان
- ۴- توانمند سازی اقتصادی و اجتماعی
- ۵- حفظ الصحه و حمایت حقوقی بیجاشده گان داخلی.
- ۶- برنامه های فرهنگی و اجتماعی با هدف کاهش تنش های اجتماعی میان جامعه میزبان و بیجاشدگان

۵- تطبیق پالیسی ملی بیجاشدگان داخلی

- ۱- ایجاد گروه کاری به منظور طرح و ترتیب پلان های تطبیقی ولایتی در (۱۱) ولایت (هرات ، بلخ ، ننگرهار ، تخار ، بغلان ، قندهار ، بامیان ، سمنگان ، کنر ، غور و کابل) که از جمله در ولایت هرات، ننگرهار، تخار و بغلان کار صورت گرفته و در متباقی ولایات برنامه ادامه دارد.
- ۲- اخذ نظریات طی ورکشاپ های دو روزه در همکاری مؤسسه WHH پیرامون ساخت و ترتیب پلان ملی برای تطبیق پالیسی ملی بیجاشده گان داخلی در (۱۴) ولایت که شامل: (کابل ، بلخ ، هرات ، ننگرهار ، کندهار ، هلمند ، کندز، بدخشان ، تخار ، بادغیس ، غور ، جوزجان ، بغلان و فاریاب) از جمله در ولایت هرات، ننگرهار، بلخ، غور، بدخشان کار صورت گرفته و در متباقی ولایات برنامه ادامه دارد.

۶ - تفاهم نامه های همکاری در زمینه دریافت راه حل های دائمی.

وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان در زمینه دریافت راه حل دائمی برای بیجاشدگان داخلی به ۱۴ موسسه همکار ملی و بین المللی به ارزش ۲۲۲۷۳۱۶۸ یورو، ۶۱۳۸۲۴ پوند، ۱۳۴۵۷۳۴ دالر و ۳۳۰۳۱۰۷۸۸ افغانی به صورت جداگانه به امضاء رسانیده که ۱۴۶۹۶۰ تن را تحت پوشش قرار میدهد.

نوع مساعدت های بشری برای خانواده های بیجاشده قرارذیل است:

- غیر غذایی (کمپل، خیمه، سیت آشپزخانه، بسته های صحی، البسه)
- غذایی (آرد، روغن، برنج، دال، نمک، حبوبات)
- پول نقد (از ۶۰۰۰ افغانی الی ۳۰۰۰۰ افغانی نظر به آسیب پذیر خانواده ها) نوع کمک ها نسبت به سطح آسیب پذیر خانواده تعیین گردیده است.

در نا امنی های اخیر در ۴ ولایت شمال شرق کمک ها به شرح زیر در حال اجرا است:

✓ بدخشان: وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان جهت رسیدگی به وضعیت بیجاشدگان مبلغ ۴۸۰۰۰۰۰۰ افغانی مساعدت نقدی را ارسال نموده است و همچنان دفتر WFP نیز برای ۹۶۰ فامیل بیجاشده سروی و ارزیابی شده مساعدت غذائی مینماید که پروسه توزیع آن جریان دارد و همچنان سروی تعداد ۱۰۰۰ بیجاشده در جریان است که بعد از سروی و ارزیابی از جانب WFP مساعدت اخذ خواهند نمود.

✓ بغلان: وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان جهت رسیدگی به وضعیت بیجاشدگان مبلغ ۶۰۰۰۰۰۰۰ افغانی مساعدت نقدی را ارسال نموده است. که دفتر WFP نیز به تعداد ۴۲۰ فامیل را تحت پوشش مساعدت های غذائی قرار داده است و همچنان شرکای ERM نیز به تعداد ۲۵۰ خانواده را نیز مساعدت خواهند نمود که سروی و ارزیابی بیجاشدگان داخلی در جریان است.

✓ کندز: وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان جهت رسیدگی به وضعیت بیجاشدگان مبلغ ۱۰۸۰۰۰۰۰۰ افغانی مساعدت نقدی را ارسال نموده است. دفتر محترم WFP ۲۲۵ فامیل را مساعدت غذائی مینماید و همچنان شرکای ERM نیز ۲۲۵ خانواده را مساعدت خواهند نمود، از اینکه راه های مواصلاتی به اثر نا امنی مسدود میباشد و دفتر WFP ذخیره مواد غذائی محدود بوده در صورت دوام وضعیت WFP در نظر دارد تا بجای کمک های غذائی پول نقد توزیع نماید.

✓ تخار: دفتر محترم WFP برای ۳۰۰۰ خانواده بیجاشده بعد از سروی ارزیابی مساعدت های غذائی خویش را آغاز نموده است.

سید حسین عالمی بلخی

وزیر امور مهاجرین و عودت کنندگان

۳۰ سنبله ۱۳۹۸